Nr 1992

av herr Eriksson i Arvika m. fl.
i anledning av Kungl. Maj:ts proposition 1973:125 angående kompletteringav riksstatsförslaget för budgetåret 1973/74, m. m.

Det måste löna sig att arbeta

Det finns två viktiga ingredienser i folkpartiets krav "det måste löna sig att arbeta". Den ena är att vi måste få ett skatte- och bidragssystem som inte tar bort hela eller nästan hela delen av en löneökning. Den andra ingrediensen är en aktiv kamp mot inflationen.

Marginaleffekter och priser

Löntagare och konsumenter har för länge sedan upptäckt att inflationen på nytt ser ut att bli ett hot mot standarden. Vi har ett läge där prisstegringarna i kombination med skattesystemets marginaleffekter inte låter mer än någon enda procentenhet av en löneökning bli kvar för egen del. Det måste vara något fel när man måste begära 10 procent eller mer i lön för att få höja sin egen standard med 1 à 2 procent.

Det måste anses som ett allvarligt tecken att bl. a. LO:s nya ledare Gunnar Nilsson nu också avkräver regeringen hänsyn till problemen med skatter, priser och löner. De hårdast drabbade av regeringens politik är ju de helt vanliga löntagarna i inkomstlägen mellan 20 000–40 000 kr. TCO:s Lennart Bodström har framhållit att om nästan hela löneökningen försvinner genom höjd skatt, sänkta socialbidrag och stigande priser, så förlorar lönerörelsen mycket av sin mening.

Det finns hos socialdemokrater en tendens att i den ekonomiska debatten bagatellisera prisutvecklingen. Detta kommer också fram i kompletteringspropositionen. Finansministern anser sig ha bevis för att prisstegringarna i Sverige inte är värre än i andra länder. Nedanstående tabell ur kompletteringspropositionens bilaga 1, s. 24, ger inte utrymme för en sådan tolkning, om man ser på prisutvecklingen över en viss tid och inte bara väljer ut några månader. De senaste åren har Sverige haft en jämförelsevis hög prisökningstakt.

Konsumentpriser 1960–1972
Procentuella förändringar

	1960–65 per år	1965–69 per år	1969–70	1970–71	1971–72
Belgien	2,5	3,3	3,9	4,3	5,4
Danmark	5,5	6,7	6,5	5,9	6,6
Finland	5,3	5,4	2,9	6,5	7,1
Frankrike	3,8	4,1	5,5	5,7	6,1
Italien	4,9	2,4	4,9	4,7	5,7
Nederländerna	3,5	5,1	4,4	7,6	7,8
Norge	4,1	3,6	10,6	6,2	7,2
Schweiz	3,2	3,2	3,5	6,6	6,7
Storbritannien	3,6	4,1	6,4	9,4	7,1
Sverige	*3,6*	*3,8*	*7,0*[1]	*7,4*	*6,0*
Västtyskland	2,8	2,3	3,8	5,2	5,8
Österrike	3,9	3,1	4,4	4,7	6,3
Förenta Staterna	1,3	3,8	5,8	4,3	3,3
Kanada	1,6	4,0	3,3	2,9	4,9
Japan	5,7	4,9	7,7	6,1	4,5

[1] En rimlig korrigering (av bostadsposten) 1970 ger för Sveriges del ett prisstegringstal på 6,3 %.

Anm: Prisutvecklingen har i vissa fall påverkats av förändringar i indirekt beskattning och subventionering.
Källor: OECD och nationell statistik.

Inflationen är orättvis, bl. a. mot spararna. Genom att den höjer kostnaderna bidrar den dessutom till att allt fler företag och deras anställda slås ut. Och genom att vi ännu inte fått ett inflationsskyddat skattesystem blir det ökad skatt redan på den del av lönehöjningarna som motsvarar prisstegringarna, vilket skärper marginaleffekterna. Orättvisorna, arbetslösheten och skattesystemets marginaleffekter är tre avgörande skäl till att inflationen nu måste hejdas.

I motionen 1973:982 av Karl Erik Eriksson m. fl. presenterade folkpartiet i januari ett sexpunktsprogram mot inflationen. Det finns anledning att här påminna om detta och med beklagande konstatera att våra förslag röstats ner av den socialdemokratiska majoriteten i riksdagen. Sexpunktsprogrammet i motionen har nu än mer aktualitet i det konjunkturförlopp som kan väntas, då all erfarenhet visar att inflationstakten brukar tendera att öka ytterligare.

Alltmer ökade risker

I ett anförande nyligen i Sundsvall framhöll professor Erik Lundberg: "Det ser ut som om vi är inne i en ny Korea-inflation."

Prisutvecklingen har snabbt fördubblat priset på vissa varor under en tioårsperiod. Ett "stickprov" enligt nedanstående tabell visar detta:

Varuslag	Årsmedel-pris 1963, kr.	Medelpris mars 1973, kr.	Prisökning procent
1 l mjölk	0,92	1,56	70
1 kg nötkött, stek	11,26	23,82	112
1 kg falukorv	7,16	13,12	83
1 par herrlågskor, skinn	53,40	99,81	87
1 st. biografbiljett (febr. 73)	3,34	8,39	151
1 st brevporto, 20 g	0,35	0,75	114
1 st. rikssamtal om 3 min.	0,85	1,70	100

Via den utländska prisutvecklingen påverkas i viss mån den svenska prisnivån. Rapporter om råvarupriserna utveckling på de internationella marknaderna pekar i riktning mot en prisuppgång som endast kan jämföras med Koreaboomens i början av 1950-talet. Detta och andra faktorer gör att vi inte bedömer finansministerns prisprognos för 1973 på 6 procent som säker. Tyvärr torde man riskera en t. o. m. ännu något högre inflationstakt.

Med de senaste tre årens inflationstakt blir dagens krona bara värd 53 öre om tio år.

Ett av de allvarligaste problemen är de snabbt stigande livsmedelspriserna. Under perioden 1970 t. o. m. mars 1973 har livsmedelsprisindex stigit med över 30 procent (30,6 procent för att vara exakt). Under denna period har Sverige ändock till viss del haft prisstopp. Vi anser det riktigt att såsom *en* åtgärd gradvis ta bort momsens fördyrande inverkan på viktigare livsmedel – de som omfattas av det nuvarande prisstoppet. Ett sätt att göra detta är att via statsbudgeten kompensera producenterna för de kostnadsfördyringar på viktigare livsmedel som nu omfattas av det nuvarande prisstoppet, fördyringar vilka annars måste tas ut av konsumenterna.

Hemställan

Med hänvisning till ovanstående hemställs

att riksdagen vid behandlingen av propositionen 1973:125 ger Kungl. Maj:t till känna vad som anförs i denna motion angående behovet av snabbt verkande åtgärder mot inflationen.

Stockholm den 15 maj 1973

KARL ERIK ERIKSSON (fp)
i Arvika

BIRGER MÖLLER (fp)

INGEGÄRD FRÆNKEL (fp)

SIGVARD LARSSON (fp)
i Umeå

SVEN ANTBY (fp)

GOTAB 73 3875 S Stockholm 1973